

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ ตามโครงการโรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 32 คน ครูแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 32 คน และครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่ง โครงสร้าง (Semi-Structure Interview) จำนวน 3 ฉบับ และแบบศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 32 คน ครูแกนนำ จำนวน 32 คน ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น 86 คน คิดเป็นร้อยละ 98.85 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ และเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุราชการ 16 ปีขึ้นไป วุฒิต่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี วิชาเอกบริหารการศึกษา โรงเรียนจัดการศึกษาระดับอนุบาล หลักสูตร 2 ปี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 16 ปีขึ้นไป ประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 6-10 ปี เคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เคยศึกษาดูงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และมีการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยศึกษาจากเอกสาร

1.2 ครูแกนนำทั้งหมดเป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี อายุราชการ 16 ปี ขึ้นไป วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกประถมศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบและงานสอน ส่วนใหญ่สอนอนุบาลหลักสูตร 2 ปี ประสบการณ์ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษา 1-5 ปี มีหน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบนอกจากงานสอน คือ โครงการสหกรณ์โรงเรียน เคยเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เคยศึกษาดูงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และมีการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยศึกษาจากเอกสาร

1.3 ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี อายุราชการ 16 ปีขึ้นไป วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกประถมศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบและงานสอน ส่วนใหญ่สอนอนุบาลหลักสูตร 2 ปี ประสบการณ์ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษา 1-5 ปี มีหน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบนอกจากงานสอน เคยเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ไม่เคยศึกษาดูงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และมีการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษา โดยวิธีศึกษาจากเอกสาร

2. การดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ ตามโครงการโรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

2.1 การเตรียมการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ การกำหนดนโยบายของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายของ สปอ. สปจ. และ สปช. ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู วิธีการนำนโยบายมาปฏิบัติ ใช้การประชุมชี้แจงคณะครู และวางแผนเตรียมงาน นโยบายที่โรงเรียนมุ่งเน้น คือ เตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ด้านการเตรียมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนมีการเตรียมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกบุคลากรตามความเหมาะสมในด้านคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก และพิจารณาตามความสมัครใจของครูผู้สอน กิจกรรมในการเตรียมบุคลากรใช้การประชุมและอบรมโดยผู้บริหารโรงเรียนประชุมก่อนเปิดภาคเรียน ในช่วงเดือนมีนาคม และศึกษานิเทศก์จัดอบรมครูในช่วงเดือนพฤษภาคม ครูแกนนำและครูผู้สอนระดับก่อนศึกษามีความพอใจในการเตรียมบุคลากร

ด้านงบประมาณของโรงเรียนแกนนำ มีการเตรียมการใช้งบประมาณ โดยการจัดคณะกรรมการจัดซื้อวัสดุตามระเบียบการเงินพัสดุ และตั้งกรรมการตรวจรับและจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย ครูแกนนำมีส่วนร่วมในการใช้งบประมาณ โดยแจ้งความต้องการวัสดุอุปกรณ์และรับวัสดุจากเจ้าหน้าที่พัสดุ และจัดทำหลักฐานการรับ และรับชนิดชอบจัดอาหารเสริม (นม) และอาหารกลางวัน โรงเรียนแกนนำใช้งบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และจากเงินที่ได้รับจากการบริจาค มีการประเมินผลงานงบประมาณ โดยผู้บริหารติดตามประเมินผล ผู้เกี่ยวข้องในการใช้งบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่พัสดุ การจัดลำดับความจำเป็นของการใช้งบประมาณ โรงเรียนจะใช้ตามยอดงบประมาณที่ สปช. จัดสรรให้ คือ จัดซื้อวัสดุรายหัว และวัสดุห้องเรียน ปีละ 1 ครั้ง จัดซื้อนมให้เด็กดื่มตลอดปีการศึกษา และจัดทำอาหารกลางวันตามงบประมาณเท่าที่ได้รับ

ด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนแกนนำ ห้องเรียนตั้งอยู่ในอาคารชั้นเดียว และถ้าเป็นอาคารสองชั้นจะอยู่ชั้นล่าง แสงสว่างเพียงพอ ระดับความสูงของกระดานดำ ป้ายนิเทศและการจัดมุมเหมาะสม ใช้โต๊ะเก้าอี้ของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาของ สปช. และใช้โต๊ะเก้าอี้ที่โรงเรียนจัดทำเอง และมีปริมาณเพียงพอ สนามเด็กเล่นมีเครื่องเล่นสนามไม่ครบทุกประเภท ห้องน้ำ ห้องล้าง ใช้ร่วมกับนักเรียนประถม มีความเพียงพอ และสะอาด ที่นอนจัดรวมในห้องเรียน มีเสื่อน้ำมัน หมอน ที่นอน มีความเพียงพอ และสะอาด

ด้านคู่มือ เอกสาร โรงเรียนแกนนำทุกโรงเรียนได้รับการสนับสนุนคู่มือ เอกสาร จากสำนักงานการศึกษาจังหวัด เอกสารที่ได้รับส่วนใหญ่ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา และคู่มือวัดและประเมินความพร้อมสำหรับเอกสารที่โรงเรียนจัดทำได้แก่ แบบฝึกความพร้อม

ด้านการสำรวจและรับเด็ก โรงเรียนแกนนำมีการกำหนดวิธีสำรวจและรับเด็กก่อนประถมศึกษา โดยการสำรวจรายชื่อเด็กในเขตบริการจาก ทร.14 (สำเนาทะเบียนบ้าน) และการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนำเด็กมาเข้าเรียน ครูแกนนำมีส่วนร่วมในการสำรวจและรับเด็ก โดยเป็นผู้สำรวจเด็กในเขตบริการจาก ทร.14 และประชาสัมพันธ์ในการรับเด็ก โรงเรียนส่วนใหญ่รับเด็กอายุ 4 ปี โดยผู้ปกครองนำหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน

มาแจ้งเข้าเรียน ในช่วงเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม ผู้รับผิดชอบในการสำรวจและรับเด็กของโรงเรียนแกนนำ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน โดยรับเด็กเข้าเรียนได้เกือบทุกคน

ด้านการประสานงาน โรงเรียนแกนนำมีการประสานงานกับผู้ปกครอง และหน่วยงานราชการ ได้แก่ สปอ. ครูแกนนำมีส่วนร่วมในการประสานงานกับผู้ปกครอง และประสานงานกับศึกษานิเทศก์ สปอ. สปจ. เรื่องที่ประสานงานกับหน่วยงานราชการ คือ การผลิตสื่อ จุดมุ่งหมายของการประสานงาน เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน ระดับก่อนประถมศึกษา วิธีการประสานงานของโรงเรียนแกนนำกับหน่วยงานราชการ ใช้การพูดคุยติดต่อด้วยตนเอง เรื่องที่ประสานงานกับผู้ปกครอง ได้แก่ เรื่องการจัดประสบการณ์ เตรียมความพร้อม และนโยบายการดำเนินงาน โดยจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง สำหรับวิธีการประสานงาน ใช้การจัดประชุมผู้ปกครอง และแบบรายงานของโรงเรียน ช่วงเวลาที่ประสานงานกับหน่วยราชการ และผู้ปกครอง ตลอดปีการศึกษา ช่วงเวลาที่ผู้ปกครองมารับเด็ก

2.2 การดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ ตามโครงการโรงเรียนแกนนำ ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

ด้านการจัดประสบการณ์ ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนครูในการจัดประสบการณ์ โดยให้ไปประชุม อบรม ตูงาน และสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ จัดการนิเทศในด้านการจัดประสบการณ์ด้วยการพูดคุยให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา และสร้างขวัญกำลังใจด้วยการให้คำยกย่องชมเชย โดยมีการส่งเสริมตลอดปีการศึกษา แนวคิดหรือปรัชญาที่ครูแกนนำใช้ในการเตรียมการจัดประสบการณ์ ได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครูแกนนำจัดทำแผนการสอนตามแผนจัดประสบการณ์ของ สปช. โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเตรียมการจัดประสบการณ์ โดยศึกษา คู่มือ/เอกสาร แล้วจัดทำแผนการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง สำหรับการจัดกิจกรรมประจำวัน ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเคลื่อนไหว กิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม และเกมการศึกษา จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้าน กิจกรรมจัดตามตารางกิจกรรมประจำวันของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่จัด คือ ร้องเพลงทุกวันแทรกกิจกรรมตามความสนใจของเด็ก และท่องคำคล้องจองตามแผนจัดประสบการณ์ จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และสร้างแรงจูงใจ ช่วงเวลาในการจัด

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ จัดตลอดปีการศึกษา ครูแกนนำให้คำแนะนำปรึกษาในการจัดกิจกรรมแก่ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแกนนำ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่สนับสนุน โดยให้ไปประชุม อบรม ดูงาน แล้วกลับมาจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และสนับสนุนวัสดุ หากผู้บริจาคเครื่องเล่นสนาม ผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา โดยประชุมวางแผนจัดทำโครงการ และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานเป็นระยะ ตลอดปีการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนของครูแกนนำ ส่วนใหญ่จัดมมทมนเวียน มุมที่จัดมากได้แก่ มุมบ้าน การจัดป้ายนิเทศ ส่วนใหญ่จัดมมทมนเวียน ป้ายที่จัดได้แก่ ป้ายแสดงผลงานของนักเรียนและป้ายนิเทศตามแผนจัดประสบการณ์ สื่อเตรียมความพร้อมที่จัดไว้ตามมุม ได้แก่ หุ่น เครื่องใช้ส่วนตัวของนักเรียนที่ครูจัดให้มีในห้องเรียน ได้แก่ ฝาเช็ดหน้า แปรงสีฟัน แก้วน้ำ ทมอน การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนของครูแกนนำ ส่วนใหญ่จัดเครื่องเล่นสนาม เครื่องเล่นสนามที่จัดมาก ได้แก่ ซิงช้า และกระดานลื่น

ด้านสื่อเตรียมความพร้อม ผู้บริหารสนับสนุนด้านสื่อเตรียมความพร้อม โดยโรงเรียนจัดซื้อวัสดุด้วยเงินงบประมาณให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำใช้และซ่อมแซม ผู้บริหารจะติดตามการใช้สื่อโดยสอบถาม สังเกต นิเทศ เป็นระยะตลอดปีการศึกษา โรงเรียนแกนนำทุกโรงเรียนให้ครูแกนนำผลิตสื่อ โดยจัดทำสื่อตามแผน จัดประสบการณ์ ครูใช้สื่อประกอบการจัดประสบการณ์ และดูแลซ่อมแซมสื่อ ตลอดปีการศึกษา สื่อและเครื่องเล่นของโรงเรียนแกนนำที่ส่วนใหญ่ยังไม่มี คือ สื่อประเภทฝึกทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ สื่อที่มีเพียงพอได้แก่ สื่อประเภทเกมการศึกษา และสื่อประเภทศิลปะสร้างสรรค์ สื่อที่มีไม่เพียงพอได้แก่ สื่อประเภทเล่นบทบาทสมมติ ครูแกนนำและครูผู้สอนมีการจัดทำสื่อเตรียมความพร้อมด้วยกัน

ด้านการวัดและประเมินความพร้อม ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมโดยจัดซื้อเอกสารแบบรายงานประเมินผลให้ครูผู้สอนวัดและประเมิน ให้ครูไปประชุม อบรม ดูงาน ขอให้ศึกษานิเทศก์มาแนะนำ เครื่องมือวัดและประเมินความพร้อม ได้แก่ แบบสังเกต โดยครูผู้สอนจัดทำหลักฐานการวัดและประเมินความพร้อม แล้วรายงานต่อผู้บริหารโรงเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ช่วงปลายภาคเรียน วิธีการวัดและประเมินความพร้อม ใช้การสังเกต และให้เด็กปฏิบัติ หลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินความพร้อม ใช้การประเมินพฤติกรรม พัฒนาการในด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และภาษา โดยแบ่งพฤติกรรมเป็น

3 ระดับ จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมิน คือ เพื่อดูความพร้อมของเด็ก หลักฐานการวัดและประเมินความพร้อม มีผลงานกิจกรรมสร้างสรรค์ในมุมผลงาน และมีผลงานกิจกรรมสร้างสรรค์ส่งให้ผู้ปกครองดูภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครูได้นำผลการวัดและประเมินไปใช้รายงานให้ผู้บริหารและผู้ปกครองทราบ และนำไปส่งเสริมพัฒนาการเด็กแต่ละคน เด็กมีความพร้อมเกือบทุกคน ครูแนะนำให้คำแนะนำเรื่องการวัดและประเมินความพร้อมกับครูผู้สอน

ด้านงานธุรการประจำชั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการจัดทำงานธุรการประจำชั้น โดยจัดซื้อจัดหาเอกสารในช่วงเดือนพฤษภาคม และมีดูงาน จัดประชุมชี้แจง มอบหมายหน้าที่ให้ครูผู้สอนจัดทำ ให้ไปอบรม ดูงาน และจัดการนิเทศภายใน ช่วงเวลาที่ส่งเสริม ส่วนใหญ่เดือนละ 1 ครั้ง ช่วงต้นเดือน งานธุรการประจำชั้นที่ครูแนะนำให้จัดทำได้แก่ สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน สมุดบันทึกความพร้อม และเอกสารการวัดและประเมินงานธุรการที่ครูแนะนำไม่จัดทำ ส่วนใหญ่ได้แก่ ระเบียบสะสมทางการแนะแนว วิธีที่จัดทำงานธุรการประจำชั้น ครูศึกษาแบบและวิธีการจากคู่มือ และการอบรมดูงาน แล้วจัดทำตามหน้าที่ ครูออกแบบงานแล้วจัดทำเอง กับบันทึกตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยจัดทำตลอดปีการศึกษา ส่งผู้บริหารเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคเรียน ครูแนะนำ และครูผู้สอนให้ความร่วมมือกัน โดยให้คำแนะนำและจัดทำแบบของเอกสารใช้ร่วมกัน

2.3 การติดตามประเมินผลงานของ โรงเรียนแกนนำ ด้านการนิเทศ-ติดตามผล ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามผลงานระดับก่อนประถมศึกษา ผลของการนิเทศ ครูได้ปรับปรุงการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่ใช้ในเทศ ส่วนใหญ่ใช้การพบปะสนทนา วัตถุประสงค์ของการนิเทศ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน ผู้นิเทศส่วนใหญ่ คือผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ได้แก่ แบบสังเกต มีการนิเทศภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง

ด้านการประเมินผลของ โรงเรียนแกนนำ ผู้บริหารโรงเรียนมีการประเมินผล โดยประเมินผลการดำเนินงานของครู มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู-แกนนำ โดยส่วนใหญ่ประเมินงานในหน้าที่ของครูผู้สอน สื่อ เอกสาร ประเมินโดยการสอบถามสัมภาษณ์ ดูความพร้อมของนักเรียน ผู้ประเมินผลการดำเนินงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ประเมินช่วงปลายภาคเรียน

การสรุปและรายงานผลการดำเนินงานระดับก่อนประถมศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียน จัดให้มีการสรุปและรายงาน โดยครูผู้สอนสรุปและรายงานความพร้อม

ของนักเรียน มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานของครูแกนนำ โดยครูผู้สอนรายงาน ความพร้อมของนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนสรุปผลการดำเนินงานในแบบรายงานข้อมูล ของโรงเรียนผู้รับผิดชอบในการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน ช่วงเวลาที่สรุปและรายงานผล ส่วนใหญ่มีการสรุปช่วงปลายปีการศึกษา ความพึงพอใจและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่พอใจ และสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ สภาพแวดล้อมด้านเครื่องเล่นสนาม คณะครูส่วนใหญ่ มีความพอใจ และสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ สภาพแวดล้อม

3. ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ ตามโครงการโรงเรียนแกนนำ ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

3.1 ปัญหาด้านการเตรียมการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ

3.1.1 โรงเรียนแกนนำส่วนหนึ่งมีปัญหา ในด้านอาคารสถานที่ โดยปัญหาที่พบมากได้แก่ เครื่องเล่นสนามไม่เพียงพอ ไม่มีห้องน้ำห้องส้วมเฉพาะเด็กระดับ ก่อนประถมศึกษา ในด้านงบประมาณ โดยปัญหาที่พบมากได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ การแก้ไขปัญหา โดยขอบริจาคจากผู้ปกครอง ในด้านคู่มือ เอกสาร โดยปัญหาที่พบมากได้แก่ คู่มือ เอกสาร ไม่เพียงพอกับจำนวนห้องเรียน การแก้ไขปัญหาลำดับข้อเขียนจากห้องที่มีคู่มือ มาใช้ ด้านการเตรียมบุคลากร โดยปัญหาที่พบมากได้แก่ ครูไม่มีวุฒิด้านปฐมวัยและไม่อยากสอน การแก้ไขปัญหาโดยประชุมชี้แจง ส่งครูอบรม ดูงาน การสำรวจและรับเด็ก โดยปัญหาที่พบ ได้แก่ ผู้ปกครองไม่มาแจ้งสำรวจเด็กตามกำหนดเวลา การแก้ไขปัญหาลำดับข้อเขียนไม่ได้แก้ไข ต้องจัดไปตามสภาพที่เป็นอยู่ ด้านการประสานงาน โดยปัญหาที่พบมากได้แก่ มีผู้ปกครอง บางคนไม่มาประชุม การแก้ไขปัญหาโดยครูพูดคุยกับผู้ปกครองด้วยตนเอง

3.1.2 โรงเรียนแกนนำไม่มีปัญหาในด้านการกำหนดนโยบาย

3.2 ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ

3.2.1 โรงเรียนแกนนำส่วนหนึ่งมีปัญหา ในด้านการจัดประสบการณ์ โดยปัญหาที่พบมากได้แก่ ครูจัดประสบการณ์ไม่ตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง เพราะ ผู้ปกครองต้องการให้สอนหนังสือ การแก้ไขปัญหา โดยการจัดประชุมผู้ปกครองเด็กอนุบาล และพูดคุยกับผู้ปกครอง เวลาผู้ปกครองมารับเด็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยปัญหาที่ พบมากได้แก่ เครื่องเล่นสนามมีไม่ครบ การแก้ไขปัญหาโดยขอบริจาคจากผู้ปกครองและครู ด้านสื่อเตรียมความพร้อม โดยปัญหาที่พบได้แก่ งบประมาณไม่พอจัดซื้อจัดทำสื่อ การแก้ไข

ปัญหาโดยให้ครูหาเศษวัสดุในท้องถิ่นมาจัดทำ ด้านการวัดและประเมินความพร้อม โดยปัญหาที่พบได้แก่ อุปกรณ์การวัดผลมีไม่ครบ และผู้ปกครองไม่เข้าใจผลการวัดและประเมินความพร้อม การแก้ไขปัญหาโดยจัดหาอุปกรณ์อื่นแทน และครูอธิบายให้ผู้ปกครองฟัง ด้านการจัดทำงานธุรการประจำชั้น โดยปัญหาที่พบได้แก่ ครูทำงานธุรการประจำชั้นไม่เป็นปัจจุบัน เพราะครูไม่มีเวลาและมีงานอื่น ๆ มาก การแก้ไขปัญหา โดยครูจัดทำในวันเสาร์-อาทิตย์

3.3 ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผลของโรงเรียนแกนนำ

3.3.1 โรงเรียนแกนนำส่วนหนึ่งมีปัญหาในด้านการนิเทศติดตามผล โดยปัญหาที่พบ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศไม่ตรงเวลา และไม่มีเวลานิเทศ การแก้ไขปัญหา โดยผู้บริหารพยายามหาเวลานิเทศ

3.3.2 โรงเรียนแกนนำไม่มีปัญหาในด้านการประเมินผล และการสรุปและรายงานผล

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ ตามโครงการโรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การเตรียมการดำเนินงาน

ด้านการกำหนดนโยบาย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนแกนนำส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายของ สปอ. สปจ. และ สปช. นโยบายที่โรงเรียนมุ่งเน้น ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของโครงการโรงเรียนแกนนำ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา-แห่งชาติ ฉบับที่ 7 ที่กล่าวว่า "การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กวัยก่อนประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน" และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการ-การประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดคือ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็ก ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการ-

ประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่เข้าใจจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยนี้แตกต่างจากรายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการระดับก่อนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ซึ่งสรุปปัญหาการดำเนินงานด้านผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารไม่เข้าใจนโยบายหลักการ และวิธีการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในระยะแรกที่มีการดำเนินการโครงการระดับก่อนประถมศึกษา ผู้บริหารส่วนหนึ่งไม่เคยศึกษาและผ่านการอบรม/สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนศึกษามาก่อน แต่ภายหลังผู้บริหารมีประสบการณ์มากขึ้นจึงเข้าใจนโยบาย หลักการ และวิธีการจัดการศึกษาดีขึ้น สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครู และการนำนโยบายมาปฏิบัติ ได้ประชุมชี้แจงคณะครูในโรงเรียน และวางแผนเตรียมงานนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการกำหนดนโยบายของโรงเรียนเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมแล้ว ในการให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย จะทำให้ครูเกิดความรู้สึกรับผิดชอบ และมีพันธกิจ (Commitment) ต่อ นโยบาย ซึ่งเป็นนโยบายที่ครูมีส่วนร่วมกำหนด จึงไม่มีปัญหาในการกำหนดนโยบายทุกโรงเรียน

ด้านการเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนแกนนำมีการเตรียมบุคลากร โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกบุคลากรตามความเหมาะสมในด้านคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ ราชี ทองสวัสดิ์ และคณะ (2529) ซึ่งกล่าวว่า ครูประจำชั้นต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เอาใจใส่ดูแลและส่งเสริมให้เด็กพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้เกณฑ์ที่รองลงมา ได้แก่ สอบถามความสมัครใจของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พะเยาว์ พิทยะพัฒน์ (2531) ที่พบว่า การจัดครูผู้สอนเข้าประจำชั้นเด็กเล็ก จัดตามความสมัครใจของครูผู้สอน สำหรับการเตรียมบุคลากรใช้การประชุมและอบรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ที่กล่าวว่า การอบรมซึ่งนอกจากจะให้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานแล้ว การอบรมยังช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มครูที่เข้ารับการอบรม และช่วยกระตุ้นให้ครูเกิดความกระตือรือร้น แสวงหาความก้าวหน้า และได้รับประสบการณ์กว้างขวางขึ้น มีโอกาสพบปะสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่เพื่อนครู และนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัย ผู้วิจัยเห็นด้วยกับการเตรียมบุคลากรด้วยการประชุมก่อนเปิดภาคเรียน ช่วงเดือนมีนาคม และจัดอบรมครูในช่วงเดือนพฤษภาคม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ สนั่นจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2527)

กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมบุคลากรที่ดีควรมีการเตรียมทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ บุคลากรที่ได้รับการเตรียม ส่วนใหญ่มีความพอใจในการเตรียม และต้องการได้รับการประชุมอบรมทุกปี ทั้งคนที่เคยได้รับการอบรมมาแล้ว และยังไม่เคยได้รับการอบรม

ด้านงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนแกนนำมีการใช้งบประมาณจากเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเงินที่ได้รับจากการบริจาค ซึ่งชุมชนหรือผู้ประกอบการบริจาคให้โรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งวิธีนี้ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถแก้ปัญหาเรื่องงบประมาณ และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังที่ ประสาน เสริฐปัญญา (2529) กล่าวว่า งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนี้ เน้นที่การให้ชุมชนเกิดความรู้สึกว่า โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ซึ่งจะต้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ ในด้านการเตรียมการใช้งบประมาณ โรงเรียนมีการเตรียมการใช้งบประมาณ โดยการตั้งคณะกรรมการจัดซื้อวัสดุ ตามระเบียบการเงินพัสดุ และตั้งกรรมการตรวจรับ และจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย การจัดลำดับความจำเป็นของการใช้งบประมาณ โรงเรียนจะใช้ตามยอดงบประมาณที่ สปช. จัดสรรให้ คือ จัดซื้อวัสดุรายหัว วัสดุห้องเรียน ปีละ 1 ครั้ง จัดซื้ออาหารเสริม (นม) ตลอดปีการศึกษา และอาหารกลางวัน จัดทำตามงบประมาณเท่าที่ได้รับ และมีการติดตามประเมินผลงบประมาณ โดยผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2528) กล่าวว่า งานงบประมาณจะเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งงบประมาณ ซึ่งเรียกว่า การกำหนดแผนงาน และโครงการที่จะทำในแต่ละปี โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดกรอบวงเงินงบประมาณ ค่าใช้จ่ายอย่างประหยัด จากทั้งงบประมาณแผ่นดินและจากเงินงบประมาณ หรือบริหารโครงการ การดำเนินงานให้สอดคล้องกับเงินงวดเงินงบประมาณที่ได้รับ ผลการวิจัยพบว่า ครูแกนนำมีส่วนร่วมในการใช้งบประมาณ โดยแจ้งความต้องการวัสดุรับวัสดุจากเจ้าหน้าที่พัสดุ จัดทำหลักฐานการรับ และรับผิดชอบจัดอาหารเสริม (นม) และอาหารกลางวัน ผู้วิจัยเห็นด้วยกับการที่ให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแจ้งความต้องการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพราะผู้สอนเป็นผู้ใช้ การที่ผู้ใช้ได้บอกสิ่งที่ต้องการ จะทำให้ได้สิ่งของที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะนำมาจัดทำสิ่งที่ยังขาดแคลน และจะไม่เกิดปัญหาในการใช้งบประมาณ

ด้านอาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนแกนนำส่วนใหญ่จัดห้องเรียนระดับก่อนประถมศึกษาอยู่ในอาคารชั้นเดียว และอาคารสองชั้น ห้องเรียนอยู่ชั้นล่าง แสงสว่างเพียงพอ ระดับความสูงของกระดานดำและป้ายนิเทศเหมาะสม มีการจัดมุมที่เล่น

และที่นอนรวมอยู่ในห้องเรียน ซึ่งการดำเนินการทางอาคารสถานที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์วิธี
ดำเนินการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ คือ การจัด
ห้องเรียน หากใช้ห้องว่างจะต้องใช้ห้องเรียนชั้นล่าง (สำนักงานคณะกรรมการการประม
ศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บังอร ภูมิชาติ (2530) พบว่า
โรงเรียนส่วนใหญ่จัดห้องเรียนชั้นเด็กเล็กตั้งอยู่ในอาคารเรียนเดียวกับชั้นเรียนระดับอื่น
แต่อยู่ชั้นล่างสุด ซึ่งเป็นทั้งห้องเรียนและห้องเล่น และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เมธา
ปรารค์แสงวิไล (2531) ที่พบว่าห้องเรียนชั้นอนุบาลศึกษาอยู่ชั้นล่างสุดของอาคาร มีแสงสว่าง
เพียงพอ ระบายถ่ายเทอากาศดี ใช้โต๊ะ เก้าอี้ ของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจัดสรรให้ และโรงเรียนจัดทำเอง สำหรับ
เครื่องเล่นสนามมีไม่ครบทุกประเภท แต่ห้องน้ำห้องล้าง ใช้ร่วมกับนักเรียนประถมศึกษา
เพียงพอและสะอาด ที่นอนมีเสื่อน้ำมัน และหมอน ที่นอนมีความเพียงพอ สะอาด ผู้วิจัยมี
ความเห็นว่ ห้องน้ำห้องล้างของเด็กก่อนประถมศึกษา ควรจัดแยกเฉพาะเด็กอนุบาล และ
จัดทำให้ขนาดเหมาะสมและปลอดภัยกับเด็กอนุบาล ควรอยู่ใกล้ห้องเรียน เพื่อสะดวกในการ
ให้ครูได้ดูแลเด็ก ไม่ให้เกิดอันตรายในระหว่างเดินทางไปห้องน้ำ แต่จำเป็นต้องทางบประมาณ
มาจัดสร้าง สำหรับที่นอนนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่ การจัดห้องนอนไว้ในห้องเรียนนั้นเหมาะสม
กับสภาพ ของโรงเรียนที่มีห้องไม่เพียงพอ และยังเป็น การได้ฝึกหัดให้เด็กได้ทำความสะอาด
ห้องเรียน ก่อนที่จะนอน และยังสอดคล้องกับ บุญเยี่ยม จิตรตวน และ ราตี ทองสวัสดิ์
(2527) ที่ กล่าวว่า อาคารเรียน ห้องเรียน จะต้องปรับให้มีความเหมาะสมกับวัย และ
การพัฒนาเด็ก เพราะสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง

ด้านการสำรวจและรับเด็ก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการกำหนดวิธีการ
สำรวจและรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา โดยการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนำเด็กมาเข้า
เรียน และการสำรวจรายชื่อเด็กในเขตบริการจาก ทร. 14 (ลำนาทะเบียนบ้าน) โดย
ครูแกนนำมีส่วนร่วมในการรับเด็ก โดยรับเด็กอายุ 4 ปี ปริมาณเด็กที่รับได้ส่วนใหญ่รับได้
เกือบทุกคน ผู้วิจัยมีความเห็นว่ การสำรวจเด็กในเขตบริการจาก ทร. 14 (ลำนา
ทะเบียนบ้าน) นั้นมีความเหมาะสม และสามารถรับเด็กได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นโยบาย
เป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) เป้าหมายด้าน
ปริมาณ "เด็กวัยก่อนประถมศึกษาอย่างน้อยร้อยละ 33 ของเด็กกลุ่มอายุ 4-6 ปี ได้เข้า
เรียนระดับก่อนประถมศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษาและพื้นที่แนวชายแดน ต้องได้รับการศึกษาระดับก่อน-ประถมศึกษาทุกคน" ด้านคุณภาพ "เด็กวัยก่อนประถมศึกษาที่เข้าเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามศักยภาพ" การสำรวจเด็กจากทร. 14 ทำให้โรงเรียนรู้ว่าในแต่ละปีมีเด็กที่จะได้รับการเตรียมความพร้อมเท่าไร และจะได้จัดเตรียมการดำเนินงานได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) ที่กำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนในการจัดทำเขตบริการของโรงเรียนที่จะสามารถให้บริการ เรื่องการเปิดระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนแก่ชุมชนได้มากน้อย ในรัศมีระยะทางเท่าไร และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบว่า โรงเรียนจะเปิดรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเมื่อไร อย่างไร และจำนวนเท่าไร

ด้านการประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า มีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยราชการ ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้ปกครองนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุรวัช ศรีวัช (2532) ที่กล่าวว่า การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปด้วยความราบรื่น และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผลการวิจัยพบว่า การประสานงานของโรงเรียนแกนนำกับหน่วยราชการ ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เรื่องการผลิตสื่อ จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน และวิธีประสานงาน ใช้การพูดคุยด้วยตนเอง ซึ่ง สอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุพันธ์ (2533) ที่กล่าวว่า พื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารงานนั้นขึ้นอยู่กับการสื่อสารที่ดี ความสำคัญของการสื่อสารมีอยู่ 2 ประเภทด้วยกัน คือ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากร และการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่บุคลากรในองค์การได้ทราบ ดังนั้น การสื่อสารที่ดีจะมีผลให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานงานที่ดีด้วยแผนงานต่าง ๆ จะได้รับการปฏิบัติมากขึ้นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติ การสื่อสารจึงเป็นวิธีการที่สามารถจะกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติ และมีการติดต่อประสานงานกัน ได้ถูกต้องการประสานงานของโรงเรียนแกนนำกับผู้ปกครอง ได้แก่ เรื่องการจัดประสบการณ์เตรียมความพร้อม และนโยบายการดำเนินงาน จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง วิธีการประสานงานใช้การจัดประชุมผู้ปกครอง และแบบรายงาน

ของโรงเรียน และมีการประสานงานตลอดปีการศึกษา เวลาที่ผู้ปกครองมารับเด็ก ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีความจำเป็นในการประสานงานกับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับ เลขา ปิยะอัจฉริยะ และคณะ (ม.ป.ป.) ที่เสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนต้องมีการติดต่อกับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจลูกของตนได้ดีขึ้น และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กของครูเป็นอย่างดีในเรื่องนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางการเรียนการสอน พยายามหาโอกาสพูดคุยสนทนากับผู้ปกครองทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการถึงลักษณะพฤติกรรมทั้งที่เป็นปัญหาและไม่เป็นปัญหา เด็กขณะที่อยู่ที่โรงเรียน และที่บ้าน การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ อาจเป็นช่วงพบปะกับผู้ปกครองตอนเช้าหรือตอนเย็น เมื่อผู้ปกครองมาส่งและรับเด็ก ส่วนการพูดคุยอย่างเป็นทางการ คือ การจัดประชุมผู้ปกครอง เป็นกลุ่มย่อย อาจทำในช่วงเปิดเทอมหรือระหว่างเทอมก็ได้

ด้านคู่มือ/เอกสาร โรงเรียนแกนนำทุกโรงเรียนได้รับการสนับสนุนคู่มือและเอกสาร จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เอกสารที่ได้รับส่วนใหญ่คือ แผนการจัดประสบการณ์ และคู่มือวัดและประเมินความพร้อมและเอกสารที่โรงเรียนจัดทำ คือ แบบฝึกความพร้อม โรงเรียนที่เปิดขยายห้องเรียนระดับก่อนประถมศึกษาเพิ่มขึ้น จะมีปัญหาด้านคู่มือเอกสารไม่เพียงพอกับจำนวนห้องเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการสนับสนุนคู่มือ เอกสารให้ครบตามจำนวนห้องที่เปิดสอนนี้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานระดับอำเภอ และจังหวัด ที่จะต้องจัดให้เพียงพอกับจำนวนห้องเรียนทุกห้องที่ได้อนุญาตให้เปิดขยาย

สำหรับเอกสารที่โรงเรียนจัดทำขึ้นนั้น โรงเรียนยังจัดทำน้อย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรสนับสนุนให้โรงเรียนจัดทำเอกสารของโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้ส่งเสริมการจัดประสบการณ์

2. การดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ

ด้านการจัดประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารทุกโรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนครูในการจัดประสบการณ์ โดยการให้ไปประชุม อบรม ดูงานและสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ จัดการนิเทศด้วยการพูดคุย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา และสร้างขวัญ และกำลังใจ ด้วยการให้คำยกย่องชมเชย และมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดประสบการณ์ตลอดปีการศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการจัด

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตีพอ จึงทำให้โรงเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียน
แกนนำระดับก่อนประถมศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียน และจากการศึกษาเอกสารแผนงาน
โครงการระดับก่อนประถมศึกษา ก็พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำแผนงานโครงการไว้สำหรับ
ดำเนินงานระดับก่อนประถมศึกษา จึงทำให้โรงเรียนเหล่านี้มีความพร้อมในการจัดการศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา

ครูแกนนำมีการเตรียมการจัดประสบการณ์ โดยการศึกษาคู่มือ เอกสาร
และมีแนวคิดหรือปรัชญาในการเตรียมการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน
ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยการจัดทำแผนการสอนล่วงหน้าเป็นราย
สัปดาห์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีเหมาะสม การจัดประสบการณ์แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา
จะให้ได้ผลดี ครูจะต้องมีการวางแผนที่ดี ในการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ตั้งแต่เริ่มต้น
จนสุดท้ายของกิจกรรม ซึ่งการวางแผนที่ดีของครูผู้สอนย่อมมีผลกระทบต่อเด็กโดยแท้จริง
และสอดคล้องกับ เลขา ปิยะอัจฉริยะ และคณะ (ม.ป.ป.) ที่กล่าวว่า เพื่อให้การจัด
การเรียนการสอนขั้นเด็กเล็กมีประสิทธิภาพเต็มที่ ครูผู้สอนขั้นเด็กเล็กควรมีโอกาสเตรียมตัว
และพัฒนาตนเอง โดยศึกษาและอ่านเอกสาร วารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและโครงการ
จัดการเรียนการสอนในระดับก่อนเกณฑ์บังคับ ประชุมปรึกษาหารือและเตรียมงานร่วมกับครู
ทุกคนที่สอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนเดียวกัน เช่น ร่วมกันคิดกิจกรรม การสร้างสื่อการเรียน
การสอน การเตรียมงานดังกล่าวอาจจะทำทุกสัปดาห์หรือทุกสองสัปดาห์ก็ได้

ครูจัดกิจกรรมประจำวันตามตารางกิจกรรมประจำวันของสำนักงานคณะ-
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกิจกรรมที่จัด ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
กิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม และเกมการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามนิจ
วิทยบำรุง (2533) พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้แนว/แผนจัดประสบการณ์ของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกิจกรรมที่จัดได้แก่ การเคลื่อนไหว และจังหวะ
และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร ภูมิชาติ (2530) ที่พบว่า ตารางกิจกรรม ประจำวันที่
ใช้ยึดตามรูปแบบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีการจัดกิจกรรม
ภายในมากกว่าภายนอกห้องเรียน และกิจกรรมที่จัดมากคือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ คือ ร้องเพลง และท่องคำคล้องจอง จุดมุ่งหมายเพื่อความ
สนุกสนาน เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสร้างแรงจูงใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร
ภูมิชาติ (2530) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่จัดมาก คือ เพลง

สำหรับปัญหาของการจัดประสบการณ์ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา แต่ส่วนที่มีปัญหาคือ ครูจัดประสบการณ์ไม่ตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองต้องการให้สอนหนังสือ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนแก้ปัญหาได้เหมาะสมแล้ว ที่มีการจัดประชุมผู้ปกครอง และครูพูดคุยกับผู้ปกครองเวลาผู้ปกครองมารับเด็ก เพราะเป็นการสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจหลักการ และจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ แม้ว่าจะแก้ปัญหาทั้งหมดไม่ได้ เพราะมีโรงเรียนเอกชนเป็นสิ่งที่เปรียบเทียบ แต่ก็จะเป็นการสร้างความเข้าใจไปได้บ้าง และถ้ามีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องก็จะเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแกนนำ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียน โดยให้ครูไปประชุม อบรม ดูงาน และสนับสนุนวัสดุและหาผู้บริจาค แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนแกนนำเข้าใจหลักการจัดสภาพแวดล้อมที่จะพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มักมีความรู้ระดับปริญญาตรี วิชาเอกบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 6-10 ปี เคยเข้ารับการอบรมสัมมนา และเคยศึกษาดูงานระดับก่อนประถมศึกษา ทำให้เข้าใจหลักการจัดสภาพแวดล้อม และส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูจัดมุมมุมเวียนมุมที่จัดมากคือ มุมบ้าน และจัดป้ายนิเทศแบบหมุนเวียน จัดป้ายแสดงผลงานนักเรียน และป้ายนิเทศตามแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ราชี ทองสวัสดิ์ และคณะ (2529) เด็กจะเล่นกันแบบมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Cooperative play) เด็กจะมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ว่าใครจะเล่นอะไร การจัดที่เล่นให้เด็กต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กวัยนี้ แล้วจัดให้สอดคล้องกับวัย เช่น ใ้ที่มีที่เล่นให้เด็กมีบทบาทสมมติได้ ซึ่งไม่มีที่ไหนที่เด็กจะมีประสบการณ์ในช่วงของอายุมากเท่าครอบครัวของเด็กเอง ดังนั้นที่เล่นเลียนแบบของบ้านก็จะถูกนำมาจัดไว้ในห้องเรียน และ วัฒนา ชัชพงษ์ (ม.ป.ป.) การจัดห้องเรียนมีความสำคัญต่อเด็กก่อนประถมศึกษา เด็กต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ และการที่จะปรับตัวได้ไม่มีกิจกรรมใดดีไปกว่าการจัดให้เด็กได้เล่น

การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่จัดเครื่องเล่นสนาม และเครื่องเล่นสนามที่จัดมาก คือ ชิงช้า และกระดานสั้น ผู้วิจัยมีความเห็น

ว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนยังไม่เหมาะสม และยังมีความคิดในวงจำกัด ที่มุ่งแต่เฉพาะเครื่องเล่นสนามเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่สอดคล้องกับการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่า การจัดสถานที่นอกห้องเรียนแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นในร่มและกลางแจ้ง ราชี ทองสวัสดิ์ และคณะ (2529) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ในส่วนที่เป็นในร่ม ได้แก่ ที่เล่นน้ำ บล็อกกลวง มุมช่างไม้ บ่อทราย และสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ส่วนที่เป็นกลางแจ้งคือ เครื่องเล่นสนาม และบ้านตุ๊กตา

ด้านสื่อเตรียมความพร้อม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสนับสนุนด้านสื่อเตรียมความพร้อม โดยสนับสนุนอุปกรณ์จากเงินงบประมาณ จัดซื้อวัสดุให้ครูผลิต และส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ โดยผู้บริหารจะติดตามการใช้สื่อด้วยการสอบถาม สังเกต นิเทศ และครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำได้ร่วมกันผลิตสื่อ ตามแผนการจัดประสบการณ์และจัดทำสื่อที่ยังไม่มี ซึ่งสอดคล้องกับ ราชวี นนทธรรม และ ผ่องพรรณ เอกอาวุธ (2529) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ทางวิชาการของครูสอนชั้นเด็กเล็ก คือ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและดัดแปลงสื่อที่ใช้ในการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่โรงเรียนแกนนำจัดทำสื่อตามแผนการจัดประสบการณ์ และส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเรื่องสื่อ เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำหนังสือสื่อต้นแบบ ตามแผนการจัดประสบการณ์ให้ครูผู้สอน ทำให้ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งเคยมีปัญหในเรื่องของการจัดทำสื่อ และสื่อไม่เพียงพอในระยะแรก ตามผลงานวิจัยของ บังอร ภูมิชาติ (2530) และ เมธา ปรารงค์แสงวิไล (2531) ได้หมดปัญหาเรื่องสื่อ ประกอบกับโรงเรียนได้สนับสนุนวัสดุในการผลิตสื่อ โดยการจัดซื้อวัสดุตามความต้องการของครู จึงทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเรื่องสื่อ แต่มีปัญหาล้วนๆ คือ สื่อมีไม่ครบ และทำสื่อไม่ทัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เกิดจากผู้บริหารมอบงานอื่น ๆ นอกจากงานสอนระดับก่อนประถมศึกษาให้ครูระดับก่อนศึกษามากไป จึงทำให้ครูทำสื่อไม่ทัน ทั้ง ๆ ที่ครูสามารถจะทำได้

ด้านการวัดและประเมินความพร้อม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินโดยครูผู้สอนไปประชุม อบรมดูงาน และขอให้ศึกษานิเทศก์มาแนะนำ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นผลมาจาก การใช้คู่มือวัดและประเมินความพร้อมระดับก่อนประถมศึกษา ปี 2534 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่นำมาใช้ทำให้ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจและยังไม่มีทักษะในการวัดและประเมินพฤติกรรมพัฒนาการตามคู่มือ จึงต้องมีการหาความรู้และปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเหมาะสม วิธีการวัดและประเมินความพร้อม ใช้ในการสังเกตและให้เด็กปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เมธา ปรากฏแสงวิไล (2531) พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้การสังเกต รองลงมาคือ การตรวจผลงาน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) ได้กล่าวว่า ครูควรสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมหรือเล่น ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ครูควรจดบันทึกสิ่งที่ได้สังเกตเห็น ทั้งที่เป็นข้อดีและข้อบกพร่อง อันเป็นข้อมูลในการเลือกกิจกรรม ให้ความช่วยเหลือเด็กต่อไป ส่วนการนำผลการประเมินไปใช้ รายงานให้ผู้บริหารและผู้ปกครองทราบ และนำไปเสริมพัฒนาการเด็กแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บังอร ภูมิชาติ (2530) พบว่า ส่วนใหญ่ได้นำผลการประเมินไปแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ รองลงมาคือ พัฒนาการจัดประสบการณ์และกิจกรรม และ นางเยาว์ แข่งเพ็ญแข (2529) ได้กล่าวว่า ให้นำผลการวัดและประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหรือวางแผนการเรียนที่เหมาะสมกับความพร้อม หรือความไม่พร้อมของนักเรียน

3. ด้านการติดตามประเมินผล

ด้านการนิเทศติดตามผลของโรงเรียนแกนนำ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีการนิเทศติดตามผลงานระดับก่อนประถมศึกษา โดยการใช้การพบปะสนทนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการปฏิบัติงาน และมีการนิเทศครูแกนนำ โดยใช้แบบสังเกต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน ผู้นิเทศส่วนใหญ่คือผู้บริหาร โดยนิเทศภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง

ปัญหาด้านการนิเทศที่พบ คือ ผู้บริหารนิเทศไม่ตรงเวลา และไม่ค่อยนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเอกสารการนิเทศ แม้จะเป็นปัญหาลittle แต่ผู้วิจัยก็สนใจปัญหานี้ เนื่องด้วยภารกิจที่จะพัฒนางานระดับก่อนประถมศึกษา จะต้องศึกษาเรื่องการนิเทศภายใน ซึ่งครูส่วนใหญ่ที่สอนระดับก่อนประถมศึกษาไม่จบด้านปฐมวัย และปัญหาที่พบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบกมล พรหมมา (2529) ที่พบว่า ผู้บริหารมีงานมาก ทั้งในโรงเรียนของตนเองและ

งานของกลุ่มโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่ในทางด้านประถมศึกษา เพราะมีชั้นประถมศึกษามากกว่าชั้นอนุบาล และขาดความรู้ด้านอนุบาล ส่วนหัวหน้าฝ่ายอนุบาลนั้นต้องเป็นครูประจำชั้นด้วย จึงไม่มีเวลาในการนิเทศเพื่อนครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาว่า เพื่อช่วยเหลือแนะนำครูให้ปรับปรุงการจัดกิจกรรม คือ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมให้กับเด็ก โดยอาศัยความร่วมมือจากครูระดับก่อนประถมศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่าควรมีให้ความสนใจเรื่องการนิเทศงานระดับก่อนประถมศึกษา และยังพบว่ากิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศคือ การพบปะสนทนา ผู้วิจัยเห็นด้วยกับการใช้กิจกรรมการนิเทศด้วยการพบปะสนทนา และมีความเหมาะสมในสภาพของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสพช. ที่มีครูไม่มาก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) ได้เสนอแนะไว้ว่า การพบปะสนทนาเป็นการนิเทศที่เปิดโอกาสให้ครูได้รับความแนะนำอย่างใกล้ชิดและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้การนิเทศกับครู จะช่วยให้การนิเทศได้รับผลดี

แต่สำหรับในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ นั้น ยังมีกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมอย่างอื่น ๆ ได้แก่ การประชุมนิเทศ การประชุมปรึกษาหารือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสังเกตการสอน การสาธิตการสอน การอภิปราย การศึกษานอกสถานที่ การบรรยาย และการแจกเอกสาร ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษานอกสถานที่ มีความเหมาะสมที่สุด สำหรับครูผู้สอนที่ไม่ได้จบด้านปฐมวัยและได้รับการอบรม เมื่อได้รับความรู้ ได้ดูของจริงที่โรงเรียนอื่นปฏิบัติอยู่ จะทำให้เห็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) กล่าวว่า การศึกษานอกสถานที่มีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นวิธีการจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา นอกเหนือจากโรงเรียนที่ตนเองสอนอยู่ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความคิดเปรียบเทียบและนำแนวคิดที่ถูกต้องและเหมาะสมมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีส่วนในการ เสริมสร้างเชื่อมั่นใจให้แก่ครูอีกประการหนึ่ง

ด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประเมินผล โดยการประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูแกนนำ โดยการประเมินงานในหน้าที่ของครู สื่อ เอกสาร โดยการสอบถาม สัมภาษณ์ ดูความพร้อมของนักเรียน และส่วนใหญ่ประเมินช่วงปลายภาคเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้กำหนดการประเมินผลงานวิชาการไว้ 3 ระยะ คือ การประเมินก่อนการ-

ดำเนินการ ประเมินระหว่างดำเนินการ และประเมินเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินการ ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศลักษณ์ สุขแก้ว (2532) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบทส่วนใหญ่ มีการประเมินผล คือ ประเมินผลการสอนของครู และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ที่กล่าวถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูว่า มีแนว ปฏิบัติ คือ สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ตรวจสอบผลการสอนตามแผนการสอนย่อย ตรวจสอบ บันทึกการสอน ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครู โดยวิธีต่าง ๆ เช่น สังเกตความก้าวหน้า ของเด็ก ตรวจสอบจากผลงานของเด็ก รับฟังข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ ครู ตั้งกรรมการทดสอบนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดประชุมประเมินผลงานของครู สรุปผลจากการประเมินการทำงาน โครงการวิชาการที่ได้รับมอบหมาย ทำการประเมินตาม เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารได้จัดให้มีการประเมินผล แต่จะเห็นว่าผู้บริหาร ยังประเมินผลก่อนการดำเนินการน้อยมาก ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะประเมินผลระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ

ด้านการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานระดับก่อนประถมศึกษา ผู้บริหาร จัดให้มีการสรุปและรายงาน โดยให้ครูผู้สอนสรุปและรายงานความพร้อมของนักเรียน และ สรุปรายงานผลในแบบรายงานข้อมูลของโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการสรุปและรายงาน ผลการดำเนินงานมีความเหมาะสม แต่โรงเรียนยังไม่มีแบบรายงานที่ครอบคลุมงาน และ เป็นแนวทางเดียวกัน ส่วนใหญ่จะสรุปเฉพาะด้านความพร้อมของเด็ก ส่วนอื่น ๆ ยังสรุป ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานของ โรงเรียนแกนนำตาม โครงการ โรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยขอเสนอแนะทางแก่ผู้เกี่ยวข้องดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรได้ส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำและ โรงเรียนแกนนำทุกโรงเรียน ให้สามารถเป็นพี่เลี้ยง โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนได้

2. ควรมีการสำรวจสภาพความพร้อมทุกด้านของโรงเรียนแกนนำ และร่วมกันแก้ไขเพื่อให้โรงเรียนแกนนำสามารถจัดเป็นโรงเรียนตัวอย่าง หรือโรงเรียนต้นแบบระดับก่อนประถมศึกษา

3. ควรจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับโรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้เป็นเกณฑ์ในการสำรวจและประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียนอื่น ๆ ให้มีการพัฒนาเช่นเดียวกับโรงเรียนแกนนำ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มปริมาณโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

1. ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาทุกคน และทุกปี เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และพัฒนาครูแกนนำให้สามารถนิเทศโรงเรียนในกลุ่มได้

2. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนแกนนำ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรเป็นผู้ประสานงาน จัดโครงการผลิตสื่อต้นแบบ จัดตั้งศูนย์สื่อระดับก่อนประถมศึกษา ด้วยวัสดุในท้องถิ่น เพื่อเผยแพร่สื่อต้นแบบ และบริการสื่อแก่โรงเรียนในสังกัด

3. ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดได้ดีเด่น เพื่อให้โรงเรียนแกนนำได้นำสิ่งที่ได้จากการศึกษาดูงานมาพัฒนาโรงเรียนหรือพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โรงเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำ ควรได้กำหนดแผนงานการจัดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติตามแผนการนิเทศ

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน และการจัดห้องน้ำห้องส้วม โดยกำหนดโครงการที่ชัดเจนและนำไปจัดทำให้เหมาะสมกับเด็กอนุบาล เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดี และส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในสังคมในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำ ตามโครงการโรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
2. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูแกนนำ ตามโครงการโรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด
3. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูแกนนำตามความคาดหวังของครูระดับก่อนประถมศึกษา ตามโครงการโรงเรียนแกนนำระดับก่อนประถมศึกษา